

Sygn. akt IV CO 241/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 grudnia 2021 r.,
na skutek przedstawienia akt sprawy Sądu Rejonowego w W.
z postanowieniem z dnia 23 września 2021 r.
w przedmiocie przekazania innemu sądowi równorzędnemu
sprawy sygn. III Nsm [...] z wniosku M. S. B.
przy uczestnictwie P. J. S.
o ograniczenie władzy rodzicielskiej i ustalenie miejsca zamieszkania małoletnich,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 września 2021 r. Sąd Rejonowy w W. wystąpił na podstawie art. 44¹ k.p.c. z urzędu do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z wniosku M. S. B. z udziałem P. J. S. o ograniczenie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi i ustalenie miejsca zamieszkania tych dzieci.

W ocenie Sądu Rejonowego za przekazaniem sprawy przemawiają względy celowości, ekonomii procesowej i potrzeba efektywnego przeprowadzenia postępowania i zmniejszenia kosztów wymiaru sprawiedliwości. Zarówno wnioskodawczyni, jej pełnomocnik jak i uczestnik zamieszkują w znacznej

odległości od siedziby Sądu Rejonowego w W.. Wnioskodawczyni, u której obecnie zamieszkuje córka mieszka w K. odległym 76 kilometrów od W., uczestnik, u którego zamieszkują synowie mieszka w C. 46 kilometrów od W., pełnomocnik wnioskodawczyni mieszka w L. 90 kilometrów od W.. Fakt odległego zamieszkiwania, który wiąże się z wysokimi kosztami podróży, stanowi element ekonomii procesowej, a w powiązaniem ze stanem epidemicznym, nie sposób uznać, że konieczność odbycia tak długiej podróży przez uczestników oraz pełnomocnika może być utożsamiana z poczuciem bezpieczeństwa występujących osób. Poza tym Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawczyni jest zatrudniona w Sądzie Rejonowym w C. a do 2015 r. wydziały Sądu Rejonowego w W. były wydziałami zamiejscowymi Sądu Rejonowego w C. co wielokrotnie podnosi uczestnik postępowania jako przyczynę bezstronności sądu. Przez to odbiór społeczny może być nieprzychylny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 44¹ k.p.c., dodany przez ustawę z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wprowadza wyjątek od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy i z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 marca 2020 r., IV CO 44/20; z 15 maja 2020 r., II CO 106/20; z 10 września 2020 r., II CO 203/20, z 28 września 2021 r., II CO 72/21). Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Przesłanka dobra wymiaru sprawiedliwości ma wprawdzie ocenny charakter, ale z brzmienia art. 441 § 1 k.p.c. wynika, że w rozumieniu tego przepisu składa się na nie "w szczególności" względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania

lub stwarzać przekonanie (choćby mylne) o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny, przy czym jednocześnie podkreśla się, że chodzi o przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnego sędziego, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 września 2020 r., IV CO 191/20; z 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20; z 7 maja 2021 r., I CO 53/21).

Dlatego podane we wniosku okoliczności dotyczące wnioskodawczyni, nie mogą stanowić uzasadnionej przyczyny uwzględnienia wniosku. Przepis art. 44¹ § 1 k.p.c. dotyczy takich sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią.

Podobnie należy ocenić pozostałe okoliczności, na które powołuje się Sąd występujący o przekazanie sprawy. Względ na ekonomię procesową, odległości sądu od miejsca zamieszkania uczestników nie tworzą konieczności przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości zwłaszcza, że w postępowaniu nieprocesowym gdy wymagają tego względy celowości sąd przełożony nad sądem właściwym miejscowo może wyznaczyć inny sąd do rozpoznania sprawy w całości lub w części (art. 508 § 2 k.p.c.).

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

jw